

1935. V. 1. :: XXIV. évf. 13 sz. :: 20 lei

TARTALOM:

minden ut Rómába vezet. — Az egyesült mozik könyvelési trükkjelmét mutattak be Aradváros interimárzottságának. — Jeruzsálemi levél: Kaulmann Oszkár, pancotai származású világhírű építőművész tervei alapján épül a legújabb színház. — Cernăuțiiban élnek Pius pápa mesés vagyonának törvényes örökösei. — Bécsi levél: Félelmetes séta a világ legborzalmasabb muzeumában. — Az előszó színházát sohasem elhagyja a géptechnika. — Londoni levél: A leányereskedelem ellen harcoló nemzetközi szervezet frontba állítja a szülőket is a lelkiismeretlen emberrablók ellen. — Nők a vádlottak padján. — Tanulságos esetek a középkorból. — Maróth Annie Aradra jön és mutatja budapesti műsorát. — Humor. — Stb., stb.

I. Schutz

posztóáru-
nagykeres-
kedés.

ARAD,
Bulev. Regina Maria

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Loc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Viteazul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15
Dr. Piré Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Réna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Siartău Pál, str. Mețianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Tcsic Svetol., str. Consistorului
Dr. Téthy Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8

Ügyvédek:

- Dr. Boțioc Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coțoiu Romulus, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiș 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Mețianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kelemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Lázár Ágoston, Bul. Dragalina 2.
Dr. Rácz Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sárbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistoru-
lui 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiș 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexan-
dri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Aradi Általános Takptár. Bulev. Reg
Maria.
Bánát Bankkegyesület, Bul. Reg. Maria.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt
Bulev. Reg. Maria.

Hitelszövetkezetek:

- „Mercur”, str. Bratianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

- „Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloșca 15
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Pénzváltó:

- „Penny” Pénzváltó Rt., Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

- Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
Rényi Tibor, Bul. Reg. Maria 8.
Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

- „Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

- „Drossel” butorgyár (Jónás Aaladár),
str. Gh. Ionescu 11.
Reinhart Gyula, Bul. Reg. Ferdinand

Bélyegzőgyár:

- Stampa, str. Brătianu

Cérnagyár:

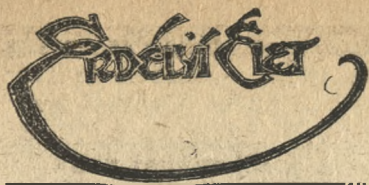
- Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Fűrészgégyár:

- Patria Aradi Fűrészgégyár rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

- Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin). Calea Rad-
nei 37—39.

XXIV. ÉVF. 13. SZ.
1935 MÁJUS 1.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

Minden út Rómába vezet

Európa politikájának fontos fejezete záródott le. A római francia-olasz találkozásra, a londoni francia-angol megbeszélésekre és az angol külügyminiszter információs jellegű utazásaira pontot tettek a strezai és genfi eredmények. Most már megvan a lehetősége annak, hogy új és öröndetes együttműködés kezdődjék. Anglia, Franciaország és Olaszország között Strezában olyan megegyezés jött létre, amely az európai politika alapvető elgondolásait kétségen kívül megerősíti. Mäskülönben nem folyhatott volna le olyan formában a genfi tanácskozás, mint ahogyan lefolyt.

Középeurópa számára most adva vannak az észszes lehetőségek, hogy a felvetett paktumokat megvalósítsa és ezáltal olyan légkört teremtsen, amely a legkedvezőbb a gazdasági és politikai reorganizálási folyamatra.

A nagyhatalmak megtették a magukét. Most a közép-európai államoké a szó. Mert éppen a közép-európai államok problémáinak megoldásánál lenne tökéletlen a kollektív biztonság, amely kizárólag a nagyhatalmakra akarna támaszkodni. Ha már Németország és Lengyelország állásfoglalásaikban bizonytalanok a különböző szövegezéseket illetően, annál erősebbeknek kell tehát Középeurópában lennie a kollektív biztonság alappilléreinek. Ez pedig a közép-európai megértés feltétlen szükségességét jelenti. Konkrét formában így alakul a kérdés: vajjon több és megbízhatóbb lett a római paktumot aláírt hatalmak és a kisantant államai között a közeledés eleme?

A politikai közeledés és megértés momentumai jelenleg diplomáciai mérlegelés tárgyát alkotják.

Ennek irányát megjelölte a strezai hivatalos közlés és az

a nyilatkozat, amelyet a kisantant és a balkán-szövetség Titulescu elnöklete alatt április 16-án Genfben nyilvánosságra hozott. Ebben a tekintetben az az alapvető gondolat, hogy

csakis szerződéses uton lehet a problémákat rendezni és hogy a középeurópai problémák lényegét a közvetlen érdekelt kormányoknak szabadon kell megoldaniok.

Tény az, hogy minél gyorsabban dolgoznak a középeurópai kormányok a középeurópai megértés művén, annál több előny származik majd az érdekelték számára. Vonatkozik ez természetesen ugyanilyen mértékben az általános kollektív biztonságra is Európának ezen a területén.

A legtöbb középeurópai államban pillanatnyilag új belpolitikai alapok képződnek, amelyek a közeljövőben mindenfajta államközi tárgyalásokra kedvezőek. Magyarországon a közelmúltban szilárdult meg a kormányzat az új választások révén. Jugoszláviában minden valószínűség szerint két hét múlva ugyanez lesz a helyzet. Csehszlovákiában a választások belpolitikai szempontból olyan állampolitikát erősítenek meg, amelynek szilárdsága úgy a belpolitikában, mint a külpolitikában hatá-
sos lesz.

Egy politikailag és gazdaságilag megalapozott Középeurópa mindenütt méltánnyal és megértéssel találkozhat.

feltéve, ha a konstruktív európai politikának alkotó eleme akar lenni.

Egy új Középeurópa megteremtése a kollektív biztonsági politikának kategórikus imperativuszává lesz. Igen súlyos felelősséggel járna, ha elszalasztanák az alkalmat, amely éppen az elkövetkező hetekben a középeurópai regionalizmus megszervezésére kínálkozik. Ez a regionalizmus támaszává lehetne a kontinentális politikának.

A májusban Rómában tartandó konferenciának nem szabad eredmény nélkül végződnie.

A római paktum és a kisantant lojális megértésének immár semmi sem áll útjában. Ezzel útját egyengetnék a középeurópai kiengesztelődésnek.

REUSZ műjéggvár

3 havi üzemjavítási és modernizálási munkálatok befejezése után a **legjobb műjeget** hozza forgalomba. — **Házhozszállítás teherautokon.**
Pontos kiszolgálás, hatóságilag engedélyezett hűtőtelep.
Bul. Reg. Ferdinan 23. Tel. 141.

Az egyesült mozik

könyvelési trükkfilmét mutattak
be Aradváros interimár bizottságának

(Arad.) Amig egyik oldalon azt látjuk, hogy az utolsó párnát is készülnek kihuzni a város feje alól, érte ezalatt az Astra elköltözési tervét, addig a másik oldalon azt tapasztaljuk, hogy a város krózsusi magabizottságában ellazsálja meglevő vagyonának konserválását. Amig az egyik oldalon a városi végrehajtók néhány lej adóhátralékért agyonkinozzák a leszegényedett külvárosi kispolgárt is, addig a másik oldalon

a város keblére öleli legádázabb ellenségeit
és olyan nemzeti ajándékkal kedveskedik nekik, amelyről olyan halandók sem mernek álmodozni, akik véletlenül burokbán születtek és a szerencse kedvencei. Amig az egyik oldalon a város a legjobb bevétel lehetőségeket holtvágányon vesztegelteti, addig a másik oldalon üres kassza mered a támogatásért hozzáforduló tüzoltóság, rendőrség, munkanélküliek, Kulturpalota és kórházak felé. Ez a kép tárul a szemlélő elé, aki kíváncsian beletekint városunk adminisztrációjába.

Amikor dr. Ursu polgármester és Constantinescu h. polgármester az ügyvédi irodából, illetve a tanári katedra mellől a torony alá kerültek, hogy irányítsák ennek a tespedt városnak monoton életét, bizonyára nem gondoltak arra, hogy

ideális elgondolásaik és a város szolgálatába állított szép törekvéseik lépésről-lépésre bele fognak ütközni holmi elavult városi szabályrendeletekbe, idejétmúlt miniszteri utasításokba vagy elfakult törvények paragrafusaiba.

Amikor legutóbb a mozik ügyében beszélgetést folytatunk Constantinescu h. polgármesterrel, akinek a részortjába tartoznak többek között a városi mozik is, szinte sajnálattal éreztük ki szavaiból azt a belső vívódást, amellyel meg kellett birkóznia, hogy

meggyőződése ellenére

védelmére keljen a jelenlegi megoldásnak. Többször kihangsúlyozta, hogy

állásfoglalásunkat ebben az ügyben — különösen morális szempontokból — teljesen helyénvalónak találja, de kényszerhelyzetben volt, amikor erre a lépésre határozta el magát, illetve amikor ezt a

megoldást javasolta elfogadásra az interimár bizottságnak.

Tudja ő nagyon jól, — mondotta — hogy ennek számos szépséghibája van, de bárhogyan is igyekezett működése óta kivezető utat találni,

mindig beleütközött adminisztrációs akadályokba.

Mindenek előtt tehát

elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy nemcsak a város közönsége részéről, de hivatalos tényezők részéről sem fogadták lelkesedéssel a városi mozik kérdésének ezt a megoldását.

Mint legutóbb már említettük, nem kívánunk elébe vágni a miniszteri vizsgálatnak, amely hivatva van megállapítani, vajjon helyesen járt-e el a város akkor, amikor kooperációba lépett a magánmozikkal. Azt sem kívánjuk bírálata tárgyává tenni, hogy a városi mozik irányításában az utóbbi időkben milyen mulasztások történtek. De

nem szününk meg sorozatosan kifejezni a város közönségének felháborodását, amely mindenképpen jogos és érthető is, hiszen közvagyonról van szó.

Minden különösebb látnoki tehetség nélkül még a laikusok is elképzelhetik az egyesült mozik jövőjét, amelyből jó nem származhatik, különösen nem a városi mozik számára. U Cluj / Central University Library Cluj

Bekövetkezett az, amit legutóbbi cikkünkben előre bementünk, hogy

a városi mozik husvétj jövedelme messze elmaradt a tavalyi mögött.

Dacára annak a szépségtapasznak, amellyel dr. Ursu polgármester teljes jóhiszeműséggel felékesítette az egyesült mozikat, azt állítván örvendetes tényként az interimár bizottság legutóbbi ülésén, hogy megszűnt a mozik deficitje és a III. 16-tól IV. 16-ig terjedő időközben tiszta nyereséggként mintegy 43.000 lei mutatkozik.

Állítjuk és fentartjuk, hogy ez a szám ravasz könyvtechnikai művelet, amelyet egy elsőosztályú kereskedelmi iskolai növendék kézből megkontráz.

Az igazság az, hogy ezen idő alatt régi adósságot nem fizettek, nem fizettek olyan régi adósságokat sem, amelyek már az új alakulatot kellett, hogy terheljék, sem pedig a folyó szükségletekből származó adósságok nagy részét.

Ez az „örvendetes” tény végeredményében tehát közönséges könyvelési trükk-film.

Feltéve, de meg nem engedve, hogy tiszta igazság az, amit a jelentésből megtudtak az interimár bizottság tagjai,

csodálkozunk, hogy az urak közül senki sem állt fel és senkinek sem jutott eszébe sürgős vizsgálatot követelni abban az irányban, hogyan és miként történhetett meg, hogy az egyesült mozik rövid fennállásuk óta, — egy hónap alatt, köztudomás szerint a moziéletben legkritikusabb időszakban, a husvét előtti hetekben, — leheletkönnyen hasznot produkálni, amikor a városi mozik éveken keresztül állandóan deficittel küzdöttek és milliókat fizettek rá.

Valahol tehát hiba van. Mert ugye nevetséges volna azzal érvelni a többmillió deficittel szemben, hogy „most takarékoskodunk, — lecsavartunk néhány villankörtét, elbocsátottunk néhány jegyszedőnőt, csökkentettük a reklámkiadásokat és ezentul ritkábban rendezünk nagyta-
karitást”.

Az ilyen természetű apróbb kiadások befolyásolhatják egy kis füszerület mérlegét, de semmi esetre sem egy sokmillió nagyüzem biláncát. Tulságos jóindulat kellett tehát ahhoz a fejbólintáshoz, amely megelégedéssel tudomásul vette ezt a könyvelési bűvész-mutatványt.

Állítjuk tehát és fentartjuk, hogy ez a jelentés nem felelhet meg a valóságnak és azzal tévhitbe ejtették egy a polgármestert, mint a város vezetőjét és Aradváros közönségét.

Különösképpen alakultak husvétkor a műsorbeosztások, amelyek a magánmoziknak kedveztek. Ugyanígy állították össze a gör. kel. román husvétüi ünnepek műsorát is. Annak, hogy husvét alatt sehol sem vetítettek különösebb slágerfilmet, az a magyarázata, hogy

a változott viszonyok következtében kiélesedett a harc a filmvállalatok és a mozik között

és így az egyesített mozik nem is juthattak nagy vonzerővel bíró filmekhez. De a lejátszott közepes filmek is olyan formán kerültek elosztásra, hogy

az ugynevezett kasszafilmeik, amelyeknek fokozott reklámot is csináltak az egyesített mozik, a magánmozikban kerültek bemutatásra.

A szó szoros értelmében tehát

mesterségesen leégették a városi mozikat.

Van még egy felette érdekes és jellemző mozzanata a mozi-ügynek, amely a nyilvánosság elé kínálkozik.

Hivatalos körökben meglepetéssel értesültek arról, hogy a közelmúltban az Erzsébet-mozi tulajdonosa olyan ajánlatot tett a városnak, amelyet mindenki, akiben a legkisebb kereskedelmi érzék lakik, két kézzel sietett volna elfogadni.

Ez az ajánlat úgy szólt, hogy a város vegye bérbe az Erzsébet-mozit, amelynek különálló hatalmas városrész lakossága a látogatója, olyan módon, hogy

csak abban az esetben fizessen tetszése szerint bért, ha megtalálja a számítását.

De hajlandó lett volna a mozi tulajdonosa minimális összegben is fixirozni a bért. Ez az ajánlat elakadt valahol. Csak az isten a megmondhatója, hogy hol. Annyi tény, hogy nem jutott el oda, ahol bizonyára kapva-kaptak volna rajta. Így történt, hogy

egy szép napon arra ébredtek az aradi mozik, hogy az Erzsébet-mozival újabb konkurrenst kaptak, aki havi 2000 lejért bérelte ki a helyiséget. Illő tisztelettel kérdezzük azoktól, akiket illet, hol maradt a kereskedelmi szellem, amikor havi potom 2000 lejtel meg lehetett volna szabadulni egy újabb konkurenciától,

amelynek ereje valójában csak a nyári hónapokban fog megmutatkozni, mert a Central mellett

az egyetlen mozi, amelynek nyári kerthelyisége is van.

Kérdezzük mi és velünk együtt mindenki, akinek józan az ítélőképessége,

okos volt a városnak újra magára szabadítani még egy konkurrens vállalatot?

Ha repriz-mozivá osztályozták volna is ezt a mozit, akkor is — igen pesszimisztikus kalkuláció szerint — egy hét alatt föltétlenül be lehetett volna hozni az egyhónapi hárösszeget és

a város teljesítette volna egy városrész lakosságának kívánságát is.

Hangsulyozzuk, nagyon pesszimisztikusan számítottunk, mert most, hogy premier-mozivá lépett elő az Erzsébet-mozi, a Shirley Temple-filmmel

az első napon kilencezer lei bevétele volt.

Tetszik tudni, mit jelent ez? Megismétlődik, ami megtörtént a múltban, hogy a Ben Hurtól számítva valamennyi aradi mozi között a leglátogatottabb szórakozóhelyé fejlődött az Erzsébet-mozi. De tegyünk pontot az után, ami már elmúlt. Ezen úgy sem lehet vátoztatni.

Ugy látszik azonban rejtély marad, melynek nyitját hiába kutatjuk, hogy

most, amikor a városi és magánmozik harca elérkezett a kritikus befejezés állapotához, amikor a küzdelem csak a város javára dőlhetett volna el, miért kellett éppen most talpraállítani a legyengült ellenfeleket.

Tudjuk, hogy a magánmozik válogatott és nem válogatott fegyverrel küzdöttek a városi mozik ellen, de

annak a mumusnak igazán nem kellett volna bedülni, hogy akad a magánmozikra olyan tőkeerős bérlő, aki majd két vállra fekteti a városi mozikat.

Ezzel szemben nem is kell felsorakoztatni különösebb érveket. Csupán azt említjük meg, hogy az országos viszonylatban is gyönyörű városi mozikra sem akadt elfogadható, komoly bérlő-reflektáns. Az üzleti élet természetében rejlik, hogy

a tőke irtózik a hullaszagtól.

Láttuk ezt a régi Városi-kávéház, most Palace-kávéház esetében is. Éveken keresztül hiába hirdettek árlejtést, nem akadt reflektáns. A Dácia bérlőinek ilyenformán sikerült kivárni az alkalmas pillanatot, hogy birtokba vehessék az egyetlen számbajöhető konkurens, komoly helyiséget.

Kitünő analóg-esete ez a moziproblémának. Ha nem léteznének idejétmúlt városi szabályrendeletek, a kor-szellemtől távolálló paragrafusok, amelyek megkötötték Ursu dr. polgármester és Constantinescu helyettes polgármester kezét, akkor ma már a város lett volna a helyzet ura.

Amint az ittas embert nem kell meglökni, mert el-esik magától is, azonképpen minden külső beavatkozás nélkül rövidesen felbomlik magától is ez az áldatlan házasság. Ebben bizunk és ekkor talpra fognak állni a városi mozik.

A „CONSUM” Kereskedelmi Részvénytársaság, amelyben Arad számottevő kereskedői vesznek részt, mindent elkövet-, hogy tagjainak kedvében járjon. Így meghonosította azt, hogy tagjai hat havi részletfizetés mellett tavasszal felejthetetlen kirándulásban vegyenek részt. Tavaly az Aldunára vitte jelentkező tagjait a Consum. Az idén a fővárosba és a Fekete-tenger fürdőhelyeire irányul a tavaszi kirándulás, amelynek során a legmesszebbmenő kényelemről történik gondoskodás. Csak elismeréssel lehet megemlékezni erről a szinte már nélkülözhetetlen kereskedelmi vállalatról, amely igazán altruista alapon működik és ezekben a válságos időkben segítségére siet tagjainak nemcsak azzal, hogy közszükségleti cikkeket juttat nekik részletfizetés mellett olyan áron, mintha készpénzzel fizetnének, hanem a szórakoztatásukról is ilyen módon gondoskodik.

Jeruzsálemi levél:

Kaulmann Oszkár, a pánesztoi származású világhírű építőművész tervei alapján épül a legújabb színház

Érdekes jelenség, hogy a zsidó színház nem szívott fel az utóbbi két évben a németországi bevándoroltak közül színészeket. Amíg minden foglalkozási ág kapott a németországi bevándorlókból, addig a zsidó vallású német színészek számára a zsidó színház kapui zárva maradtak. Ellenben a zsidó vallású német rendezők előtt mégis kitártuk. Ezt a jeienséget erkölcsi szempontból igen óvatosan kell elbírálni.

A zsidó színház a maga teljes stílusában zárt közösséget alkot.

A németországi zsidó színész művészileg más anyagból gyuródott, mint az a zsidó színész, aki Oroszországból vagy éppenséggel Yememből jött ide. Lehetséges és valószínű is, hogy a németországi zsidó színész idővel gyökeret verve a palesztinai életben bizonyos mértékig asszimilálódni fog. Akkor azután meg fogja találni a héber színpadra vezető utat.

A nyelv a legnagyobb akadály.

El kell ismerni, hogy a Németországból bevándorolt zsidó színészek ma már folyékonyan beszélnek héberül. De hogy ez a héber másként hangzik, mint a „Habima” vagy a „Chel” héber nyelve, az magától értetődik. E két színház színészeinek sem anyanyelve a héber, de mégis a nagyanyák nyelve. Közelebb áll hozzájuk a gyermekkorukban, mint nyugati származású kollégáiknál. És azután ellentétben ezekkel héber a tudatalattiságuk. A tanult héberek azt állítják, hogy a német akcentus nem elég lágy. És ezért lélektanilag érthető, ha anyanyelvükre büszkék és hiuk lévén, nem engedik maguk közé az ujonnan jötteket.

Németországból mégis jött néhány színésztehetség. És ha hivatalos helyen olyan okokból, amelyek erősen vitathatók, nem adnak nekik alkalmat, hogy játszanak, joguk van hozzá, ha maguk szereznek ilyen alkalmat. Zenei téren sokkal egyszerűbb a dolog. Fraenkel Benno „Kamara-operája” hézagot töltött be. A magas színvonalon álló előadásokat állandóan sokan látogatják. A játékrendet ezideig Offenbach, Gluck és Pergolése töltötték ki. Most van előkészületben Mozart „Szöktetés a szerályból” című vigoperája. Ezenfelül Fraenkelben színészi ambíció is burog. Így azután társulatot alakít a héber színháznál nem alkalmazott művészekből és ezekkel dolgozik. Jeruzsálem hirdető-tábláin olvasható, hogy Taube Eszter, Ben-Gavriel Mirjám, Heuser Hermann és Ladendorf Horst bemutatják Kaiser Georg „Októberi nap” című drámáját, amelyet Kopilewits fordított héberre. Modern színművek bemutatója egymásután fog következni.

A „Theatran Chadash” Alsberg „Elővizsgálat” című darabjára készül. A színház Wolf Alfrédé, aki azelőtt a Majna-menti Frankfurtban élt. Előzőleg „A másik oldal”-t és Götz Kurt három egyfelvonásosát játszotta a színház. Egy másik színigazgató Herzl darabot ígért, aztán egy darabot, amelyben a nemrég elhunyt Rotschild báró szere-

pel. Ez a színház azonban még a megnyitó-előadás előtt jobblétre szenderült. Nem készítette el kellőképpen a színházat.

Az „Ohel” nevű munkás-színház néhány hónappal ezelőtt tért vissza sikeres európai turnéjáról. Most Molnár Ferenc „Liliom”-jára készül és bemutatja Resztritzky Nátán héber költő „Sabbatai Zeni” című szindarabját. Megbeszélés alatt van több biblikus és a modern Palesztinából merített tárgyú darab. A legközelebbi klasszikus Shakespeare „Velencei kalmár”-ja, amelyet Halevy és Lobe rendeznek.

A „Habima” végre mégis fel akarja építeni szép nagy színházat, amiről már évek óta sok szó esik. A telket Tel-Aviv legszebb helyén választották ki. Azt remélik, hogy gyűjtés útján össze fogják hozni a szükséges 35 ezer fontot.

A pancotai származásu zseniális Kaufmann Oszkár, aki szintén elhagyta Berlint, ahol több színházépület hirdeti hírnevét, fogja felépíteni az új színházat.

Az a szándéka, hogy a tel-avivi zsidó színház legyen a Kelet legszebb és legmodernebb színházpalotája.

Hogy miket fog a „Habima” játszani, erre a kérdésre a színház vezetősége ezt a felvilágosítást adta:

— Hiányát érezzük igazán jó, modern és palesztinai tárgyú daraboknak. Csak toldás-foldás, ami kezünkben van.

Ugyancsak nem nyert még megoldást a modern darabok rendezésének kérdése. Most jön másodszor Palesztinába rendezni Lindberg Leopold és talán eredményre vezetnek a Jesznerrel folytatott tárgyalások. A „Habimah” legsikerültebb darabjai a biblikus tárgynak, az egyetemes zsidó-életből és az orosz életből merítették. Gogol „Revizor”-jának előadása művészi teljesítmény volt.

A „Habimah” egyébként stудиót létesített, hogy biztosítsa a héber színpad számára az utánpótlást. Sok száz jelentkező közül mindössze hatvanat készítenek elő. Hamarosan megtartják a második vizsgát, amelyen még szigorubb rostán mennek át a zsinai-növendékek. Azt remélik, hogy az új színész-generáció, benne lévén a modern zsidó életfelfogásban, tisztán fogja megvalósítani a héber színház stílusát, amit a „Habimah” mostani tagjai nem tudnak száz százalékgig megvalósítani, mert művészetük még mindig az orosz tradíciókon nyugszik. Olyan színházi stílusra gondolnak, amely most még sehol sem létezik.

Amint mindebből látható, pezsgő színházi élet folyik Jeruzsálemben és Tel-Avivban.

G. E.

Bevásárlás előtt tekintse meg **Szántó és Komlós** ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközölköttek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **A R A D, Színházépület.**

Évtizedek alatt szerzett országos hírnév garanciaja, hogy a legegységesebb, legjobb kivitelű férfi és női cipők készülnek megrendelésre

V á r h o l L á s z l ó cipőkészítő üz. mében. Arad, strada Bratiann

Cernăuți-ban

élnék IX. Pius pápa mesés vagyonának törvényes örökösei

(Cernăuți.) Még a világháboru alatt, 1916-ban több lengyel lap közölte a barcelonai törvényszék hirdetésnyét, amelyben felszólítja az 1879-ben Rómában elhunyt IX. Pius pápa vagyonának örököseit, hogy közöljék címüket. Az elhunyt pápa óriási vagyona a nővéréé, Mastai della Feretti Mária Dorotyáé lett, akinek Lengyelországban rokonai voltak. Ez a vagyon a következő volt:

birtok és kastély Barcelonában, 60 millió pezeta készpénz, továbbá nagyértékű arany és ékszer.

Amikor Mastai della Feretti Maria Dorotyá egy lengyel faluban, Teukuczban meghalt, a barcelonai bíróság vette át az óriási vagyon kezelését, a birtokot pedig a jezsuiták igazgatták.

A felhívás alapján számosan jelentkeztek, akik bizonyítani igyekeztek, hogy rokonai az elhunyt pápának és így igényt tartanak az örökségre.

A legtöbbször természetesen nem sikerült bebizonyítani, hogy a pápa családjával rokonságban vannak. Egy bukovinai asszony azonban abban a kellemes helyzetben van, hogy adatokkal és okiratokkal be tudja bizonyítani, hogy IX. Pius pápa nővére az ő dédanyja volt.

Ez az asszony az 1923-ban a bukovinai Wiznitzben elhunyt Fedorowicz Anaziusz igazságügyi főtanácsos özvegye. Az özvegy Cernăuți egyik külvárosában lakik, ahol tudósítónk meglátogatta.

Fedorowicz asszony a galíciai Teukucz faluból származik, ahol az apja, Strzelbicki Leon földbirtokos volt. Ez pedig unokája volt IX. Pius pápa nővérének, aki Barcelonában volt, de — mint megemlítettük — sirja Teukuczban van, mert azt óhajtotta, hogy férje mellé temessék, aki nagyapja volt Strzelbicki földbirtokosnak.

Fedorowicz asszony idős hölgy, aki csekély nyugdíjából tengeti életét,

birtokában van mindazoknak az okmányoknak, amelyek szükségesek hozzá, hogy bebizonyítsa az elhunyt pápával való rokonságát.

Lengyelországban szerezte meg az okmányokat, amelyeket betekintés végett szívesen bocsátott rendelkezésre. Amint az egyik okmányból kiderül, a volt pápa óriási vagyonán kívül még Barcelona környékén több fekvőség is vár örökösre. Elmondotta Fedorowicz Olga, hogy a berlin—charlottenburgi régiségkereskedő, gróf Mastai della Feretti Boleslaw autójával beutazta egész Lengyel-

országot, nála is járt és azt igyekezett bizonyítani, hogy ő is örököse az óriási vagyonnak. A berlini gróf felkereste Lengyelországban mindazokat a helyeket, amelyekben adatokat gyűjtött annak bizonyítására, hogy rokona IX. Pius pápának. Megállapította, hogy a Mastai della Feretti olasz grófi család fája 1520-ig vezethető vissza és oldalágai vannak Lembergben és Krakóban.

Della Feretti Boleslaw gróf közölte egy cernáuti ügyvéddel, hogy mint olasz grófi családok rokona, személyesen fog résztvenni Barcelonában az örökösödési pör fő tárgyalásán. Összesen 28 születési bizonyítványt és házasságlevelet szerzett, amelyek mind erre az ügyre vonatkoznak, de vonatkoznak egyuttal a Mastai della Feretti grófok legujabb történetére is.

Még egy másik bukovinai örökös is jelentkezett: Markiewicz wíznitzi igazságügyi tanácsos, akivel a gróf érintkezésbe lépett, hogy közös alapot létesítsenek a pör vitelére nézve.

Dr. Dallve Fastina barcelonai ügyvéd, aki az említett örökösök nevében a pört viszi, levélbeni érintkezésben áll cernáuti megbízottjával. A spanyol ügyvéd mindent elkövet, hogy az ügy végleges elintézését nyerjen, hiszen erre minden feltétel megvan. Ez az ügyvéd azt is kiküttatta, hogy az elmúlt század 90-es éveiben Barcelonában meghalt egy Feretti Figuerolli nevű ember, aki IX. Pius pápa rokonaként szerepelt.

Fedorowicz Olgának is vannak régi okmányai, amelyekből kiderül, hogy az elhunyt pápa nővére egy barcelonai udvari bálon ismerkedett meg Strzelbicki Jánossal, aki mint a napoleoni hadsereg hadifogoly tisztje élt Spanyolországban. A fiatal tiszt apjának birtokai voltak Lengyelországban. A fiatalok megszerették egymást és házasságot kötöttek. Elhatározták azonban, hogy nem maradnak Spanyolországban, hanem Lengyelországba költöznek. Utazás közben Hamburgban meg kellett állapodni, mert a fiatal asszonynak fia született, aki később lelkész lett Teukuczban. Fedorowicz asszony a leghatározottabban kijelentette, hogy az elhunyt pápa igazi örökösének tekinti magát, mert az apja sokat mesélt neki azokról a kincsekről, amelyeket nagyanyja Spanyolországban hagyott és arról is mesélt, hogy sok értékes ékszert elloptak.

— Mi tudtuk — mondja az öreg hölgy —, hogy arisztokrata családból származunk. És azt is tudtuk, hogy a pápa nővére Teukuczban van eltemetve. De nem sokat érdeklődtünk az örökség iránt. Csak akkor jutott eszünkbe az előkelő rokonság, amikor a lengyelországi lapok közölték a barcelonai bíróság felhívását.

Fedorowicz asszony minden előkészületet megtett, hogy Barcelonába utazzék, ahol első fokon nemsokára tárgyalásra kerül néhai IX. Pius pápa mesészerű hagyatéka ügyében indított pör.

Bécsi levél:

Féltelmetes séta a világ legborzalmassabb muzeumában

Az alsóausztriai országos muzeumban külön osztályban nyert elhelyezést a jogi régiségek gyűjteménye, amelyet dr. Liebl bécsi szenátor bocsátott kölcsönként rendelkezésre. Ez nem panoptikumszerű borzalmasságok kabinetje. De nem is olyan kinzókamra, amilyent régi kastélyokban szoktak mutogatni. Ez a gyűjtemény nem akar borzalmasan hatni és nem akar véres szenzáció lenni. Liebl szenátor csupán olyan dolgokat gyűjtött össze, amelyek a mult igazságszolgáltatására igen jellemzőek. Józanul és szenvedélymentesen úgy rendezte el őket, hogy kiterjedt és hathatós képet nyújtson velük.

De maga az anyag megráz, felháborít és felgyújtja a fantáziát.

Mert a vitrinekben és a falakon igen sok a kinzó-szerszám.

Az igazságszolgáltatás és a bakó.

Justitia asszonyinak állandó kísérője volt a hóhér.

Ő állította fel a bitófát, sujtott le a pallóssal, törte kerékbe az elíteltet és gyújtotta meg a máglyát. A kor hitt a varázslatokban és boszorkányban és mint halálos bünt torolta meg. „Állj elő boszorkány!” — hallatszott és egy szerencsétlen nőszemély majd megőrül féltelmében. Segítségül hívja az összes szenteket. Meg van róla győződve, hogy nem követett el bünt. Miként is vallhatná be, hogy magával az ördöggel cimboráskodik? Az ártatlanságát hangoztatja. Remél, de hiába. A komor hóhér már várakozik legényeivel, hogy az áldozat megfelleljen a kínos kérdésre. Nem kell sokáig várnia. Fokról-fokra ráhelyezi a hüvelyszoritót és a csont-esavart, használja a „mecklenburgi szerszámot”, dolgozik a száj-pecekkal, készen tart „kedves ékszer” a konok bűnös számára és ráadja a spanyol-gallért és a nyakláncot. És ekkor már vall a boszorkány.

Bevall minden gonosztettet, amit csak tudni akarnak tőle, bevallja, hogy a sátánnal szeretkezik, bevallja, hogy embereket elvarázsol.

Mint hogy a vallomás megtörtént, igazságos ítéletet lehet hozni. A máglya lángjaiban fog bűnhődni a boszorkány.

Még nincs kétszáz éve, hogy az utolsó máglyák lobogtak. Üveg alatt bekeretezve látható az okmány, amely azt mondja, hogy az Úr 1739. évében az alsóausztriai Gaming bírósági épületében egy boszorkány „eleven tűz által kivégeztetett”.

Terjedelmes kézirat ad felvilágosítást a legnagyobb osztrák boszorkánypörről, az ugynevezett trautmannstorfer pörről. Ez a pör Stájerországban Riegersburg környékén folyt le, még pedig 1679-től egészen 1697-ig, tehát tizennyolc évig.

A vége 37 halálos ítélet volt.

Ekkor aztán be kellett szüntetni. Amikor az áldozatoktól a büntársak iránt érdeklődtek, a szerencsétlenek

a kinzások hatása alatt olyan neveket mondtak, amelyenek éppen eszükbe jutott.

Ilyen módon ijesztő módon növekedett a boszorkányok és varázslók száma. Ha be nem szüntetik a pört, fél Stájerország mint boszorkány és varázsló a máglyán pusztult volna el. A boszorkányőrület nem volt más, mint szellemi pestis, amelyet a suttogó pletyka és különös sötét irások tápláltak.

Látni lehetett ebben a különös gyűjteményben „Salamon vinculum”-át 63 szellem pecsétjével, aztán Faust varázsló könyvét, mágiikus kéziratokat. Mindezekben receptek vannak varázsf formulákra, amelyeknek segítségével meg lehet nyerni a szellemek hajlandóságát. Arany utáni szomjuság, hatalomvágy, szerelmi vágyódás biztosították e veszedelmes titkos irások kelendőségét. Láthatók itt a boszorkányság elleni prédikációk és relációk (így nevezték akkor a hírlapokat) vampirokról, a boszorkányok viselt dolgairól és szenzációs boszorkánypörökről. Ezeket az országos vásárokon árúsították. Itt látható a hírhedt boszorkány kalapács is. Van itt egész sereg doktorkori értekezés, amelyek tudományosan és a legalaposabban foglalkoznak a kinzással. És

e borzalmasságok kísérője az elmaradhatatlan üzleti járulékl számlák formájában, amelyekben a hóhér pontosan felsorolja, amit végzett és hogy mi mennyibe kerül.

Vajjon reménytelenül urrá lett az emberiségen a boszorkányőrület? Nem. (Mellesleg megjegyezze Kálmán magyar király, akit Könyves Kálmán néven ismer a történelem felvilágosodása és nagy tudása révén már a 13. században kimondta, hogy boszorkányokról ne essék szó, mert ilyenek nem léteznek). Később is súlyos hangok hallatszottak ez ellen az őrület ellen. A legerőteljesebben kelt ki ellene Spé Frigyes németországi jezsuita páter. Ez a tiszta lelkű és nemesen gondolkodó ember, aki két finom munkával gazdagította a német irodalmat, mint gyóntató ielkész majdnem kétszáz, máglyahalálra ítelt „boszorkány”-nak adta meg a hitvallás vigaszát és kísérté el a szerencsétleneket utjukra. Amit itt tapasztalt, borzalommal töltötte el. Egyre jobban győződött meg az elítéltek ártatlanságáról és egyre szilárdabb az elhatározása, hogy az igazság nevében elkövetett borzalmas gyilkosságok végetérjenek. Egy könyvben igyekezett felébreszteni kora lelkiismeretét. Szellemileg hatalmas tett volt, de hallatlan vakmerőség is. A páter az ár ellen uszott. És ezt tudta is. A forradalmi munka első kiadása névtelenül jelent meg, csak a másodikra merte rátenni a szerző a nevét. A könyv címe „Cautio ciriminalis”. 1631-ben jelent meg, de több mint egy évszázadkellett hozzá, hogy az emberiség észretérjen. Mária Terézia törvénykönyve még ismeri a varázslás büntettét és szabályozza a kinpad használatát. Csak II. József kódexe szünteti meg 1787-ben a varázslókba és boszorkányokba vetett bilet, a kinpadot és a halálbüntetést. A jezsuita páter emberi érzése későn bár, de mégis megszüntette az emberiség legnagyobb szégyenét.

Liebl szenátor jogi régiségeknek nevezi gyűjteményét. Legvőzött mult évszázadokat mutat be, amelyek a mi felfogásunk szerint embertelenek, barbárok, kegyetlenek voltak.

Szinte el sem tudjuk képzelni, hogy ezek a elnémult muzeális tárgyak valaha rémesen elevenek voltak; hogy ezek a vas-

ülarcok és pellengérek, ezek a „szégyenhegedük” és „bakkok”, ezek a láncok és kőgolyók, ezek a különböző formájú kinzó-eszközök, ezek a kerekek és pallósok valamikor kimondhatatlan fájdalomak előidézői voltak.

A fájdalomak azonban végetértek és minden kinszenvedést béke követ, itt a földön, avagy odaát a tulvilágon. A régi korok, régi tévedések, a multak néma szerszámai ezek a kinzó-eszközök. Emberek szolgálatára voltak. És ezek az emberek csak azt cselekedték, amit az igazságszolgáltatás kötelességüknek írt elő.

Az előszó színházát

sohasem pótolhatja a géptechnika

(Arad.) Sokat beszélnek arról, hogy a színház végórát éli; hogy a beszélőfilm, a rádió és a sport végeznek vele. És mit látunk? A moziban alig lézeng néhány ember, a sportmérkőzéseket sem látogatják már annyian, ellenben

a színház megtelik, ha jó előadásban jó darabokat hoznak színre, mint legutóbb Hunyady Sándor „Három sarkányá”-t és a Móra Ferenc regényéből készült „Ének a buzaföldről” című szindarabot.

Nézzük most mit mondanak a színházról egyes társadalmi osztályok képviselői?

A bankigazgatónak ez a véleménye: Nem aggodom a színház jövőjéért. Már a közeli jövő kiegyensúlyozhatja a színház félrebillent mérlegét. A pillanatnyi válság csupán a felszint érinti, ha egyáltalán beszélni lehet válságról. Azt mondják, hogy kevés a jó színpadi szerző. Hát ez tulság.

Manapság is éppen annyi a jó színpadi szerző, mint régebben. A legfőbb oka a látszólagos válságnak, hogy a mai kor nagyon szereti a pénz ízét. A színház üzletté lett. Inkább szeretnek meggazdagodni belőle, mint gazdagítani. Így aztán megtalálták a módját annak, hogy a színházal gyorsan, de annál biztosabban tönkretegyék. A színháztehát lázban van. Ha ez a lázbeteg állapot megszűnik, a színház megint fel fog virágozni.

A gyárigazgatónak ez a véleménye: A színjátszás hallhatatlan ugyan, de a színház mai formájában halálra van ítélve. A film sokat ártott a színháznak. Elvette elsősorban a színészeket, akik művészetük javát a film-ateliékben adják. Miután elvette a film a színészeket, elveszi a színházal a közönséget is. Nem állítom, hogy nem sajnálom a színházal, mint ahogy sajnálom a diszes hintó eltűnését, amit bizonyára csodálkozással fogadnak éppen tőlem, aki hivatásszerűen is gépekkel foglalkozom. Én például jobban szeretem a lovakat, mint a benzín-motort. Ez azonban nem változtat a tényen, hogy a színház háttérbe szorul a gép mellett. De azért még nincs közel a veszedelem.

A színháznak kétségtelenül legnagyobb erőssége az eleven szó, a lüktető dialógus, az élő alak.

Ha majd a film a látványosság mellé adni tudja az eleven dialógust is, akkor megadta a színháznak a kegyelemdőfést. Ez azonban még nagyon messze van.

Az intellektuel így látja a helyzetet: A színház megfelel az ember örök szükségletének. Éppen ezért nem hiszem, hogy el fog pusztulni. A színház most meggy keresztlül a válságon. Azután megint virágzásnak indul és nagyszerű jövőnek néz eléje. Amikor megint fenn lesz a csucson, ismét válságos korszak következik. Jó színészek mindig vannak. Jó darabok már kevésbé. A jövő szindarabja még hiányzik. Az új kor szindarabja elevenebben, idegesebben és gyorsabban fog lepe-regni, mint a múlt szindarabja. Fel kell villanyozni a színházat, a sa-zát életünk ritmusát kell odaadnunk neki. A vezedelem az, hogy a színház utánozni akarja a filmet. A kiállítás pazarsága, a gyors változások' és színészek gyors felvonulása tekintetében sohasem tud ver-senyre kelni a filmmel.

A színház maradjon meg az élő szó, a lüktető dialógus mel-
lett. Akkor sohasem nyeli el a film.

Mit mond az író, aki a legkompetensebb ebben a kérdésben? Ezt mondja: Vajjon his-e a biológus abban, hogy a természetes megter-mékenyítést valaha is pótolni tudja a mesterséges megtermékenyítés? Ugyanigy hat rám a kérdés, hogy vajjon kimulhat-e a színház? Azt mondják, hogy a színház beteg. Vajjon mi a betegség oka? Talán a film konkurenciája? Ugyan kérem. Ez a konkurencia nem létezik.

A filmnek egészen mások a feladatai, amiket a színház nem
tud és nem is akar teljesíteni.

Nézzük csak, mit ad a színház? A színész, aki megakadhat sze-repe közben, vagy elesik, a lábát törí. fájdalmában felordít. Ugy-e ez eleven ember, lélegzik, akárcsak mi. Nem a maga technikai, baleset-mentes képmása. Ember.

És ez a lélegző, önmagával viaskodó teremtménye istennek,
akinek a szíve dobog és az agya gondolkodik, elhozza ne-
künk a költészet tiszta, elevennek vált, el nem vesző szavait.

Ezt nem lehet pótolni. Én a magam részéről sokkal komolyabban ve-szem a filmet. semhogy pótszerepre láttam volna leszülni. Az em-berrel sok mindent lehet csinálni. De nem lehet elvenni tőle az isten-házát és a színházat. Ha pedig bezárják templomait, a színház lesz a temploma.

Csak az árak ol-
csók, minőségeink
változatlanul jók!

Csak az árak ol-
csók, minőségeink
változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

divatárúháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kocktűm és kabátujdonóságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. —
A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. ooooooooo

Londoni levél:

A leánykereskedelem ellen harcoló nemzetközi szervezet frontba állítja a szülőket is a lelkiismeretlen emberrablók ellen

Vajjon létezik még leánykereskedelem? Vagy csak régi divatu filmekben látható és olcsó kiadásu regényekben olvasható? Sajnos: létezik. Nagyon is létezik és a kulturországok nem tudták még mindig elnyomni törvényes eszközökkel. A legtöbb középeurópai országban évente számtalanszor megtörténik, hogy fiatal lányok nyomtalanul eltűnnek a nagyobb városokból. A rendőrségnek nincs mindig szerencséje. A legszorgosabb kutatás is hasztalannak bizonyul.

A ki nem derített esetekről Londonba tesznek jelentést, ahol az eltűnt nők és gyermekek felkutatására alakult nemzetközi hivatal székel.

Ennek a szervezetnek hatalmas levéltára van, az emberiségnek talán legborzalmasabb veszteséglistája. Az eltűnt és elveszett leányok sorsa itt el van könyvelve. A borzalom kartoték-rendszere ez. A hivatal élén Sir Ewart Greaves áll.

A kiváló angol férfi és huszonegy nemzet bizottságának képviselői azon fáradoznak most, hogy a leánykereskedelem elleni küzdelem tizedik nemzetközi kongresszusát előkészítsék, amely Rómában ül majd össze.

Majdnem minden európai kormány elküldi képviselőjét a kongresszusra, amelyen a Népszövetség is hivatalosan lesz képviselve.

A leánykereskedelem elleni küzdelem tehát meg fog indulni az egész fronton. Az utóbbi években — miként a szakemberek egyetértelműen megállapítják — a szociális rendszerbályko mostohagyermekévé lett. Csak akkor kezdték felfogni a probléma nagy horderejét, amikor a nő- és gyermekkereskedelem leküzdésére kiküldött népszövetségi bizottság 28 országban végzett tanulmányairól szóló tapasztalatait nyilvánosságra hozta.

Ez a probléma a különböző kultúrkörökben természetesen másként nyilvánul meg. Kutatóútján Kinába érkezve azt tapasztalta a népszövetségi bizottság, hogy

a hatalmas birodalomban a leánykereskedelem nemcsak a legnagyobb nyilvánosság előtt üzött foglalkozás, de úgy jogilag, mint erkölcsileg is teljesen kifogástalan.

A kínaiak gondolatvilágában és vallási elképzelési formáiban a nőkereskedelem meg is van kellően indokolva. A leányt már születésekor rabszolgának tekintik.

Ha az apa adósságokba veri magát, a leányait minden további nélkül nyilvános házakban elzalogosítja.

A leányoknak szinte becsületbeli kötelességük, hogy ezekben a házak-

ban letörlesszék a szülők adósságait. Minthogy Kinában a gyermeki engedelmség még mindig egyik legfontosabb társadalmi kötelezettség, a leányok panasz nélkül beletörődnek sorsukba. A népszövetségi bizottság tagjait, akik ezt a dolgot nem találták rendjénvalónak, a kínaiak nyilván erkölcstelen elemeknek tartották és bojkottálták, mint olyanokat, akikből hiányzik minden családi érzés.

De Kina messze van. Nézzünk körül inkább a mi kontinensünkön. Általánosságban megállapítható, hogy a középeurópai államok: Németország, Svájc, Csehszlovákia és Ausztria a leánykereskedelemnek csak átmeneti állomásai. Vonatkozik ez főként a kikötőkre és fővárosokra, amelyek ugynevezett gyűjtőközpontok.

A „Jehér” rakomány legtöbbnyire a keleteurópai országokból jön és a modern rabszolgakereskedelem három legfontosabb piaca: Délamerika, Afrika és a Levante felé gördül.

Ebben a tekintetben a legtöbb állam kivándorlási törvénye annyira ki nem elégítő, hogy a minden hájjal megkent „üzletember” mindig talál egy kis rést, amelyen kibújhat. Sok országban a kivándorlási törvény ilyen esetekben egyenesen megnehezíti a rendőri hatóságok munkáját. Gyakran csupán kerítés címén tehető feljelentés, még olyankor is, amikor nyilvánvaló a leánykereskedelem büntette.

A leánykereskedelem leküzdésére a legfontosabb rendszabály Sir Ewart Greaves szerint az lenne, ha az egyöntetű törvényes rendelkezésekben megszüntetnék a korhatárt. Eddig csak kiskorúak számára vannak szigorúan körülírt védőintézkedések. Sir Ewart Greaves

nemzetközi egyezményt követel, amelynek értelmében a leánykereskedelem teljeskorúak esetében és az áldozatok beleegyezése esetén is büntetendő legyen.

Ez az egyezmény államközi megállapodásokra is vezethetne a kitarthatóság büntetethetősége tekintetében.

Egyenesen megrázóak azok az anyagi gondok, amelyek a leánykereskedelem elleni praktikus küzdelmet fenyegetik.

Sok ezer nő sorsa szenved hajótörést azon a sajnálatos tényen, hogy a hazaszállítás költségeit nem lehet előteremteni.

Természetesen itt is az államnak kellene segíteni. De melyik államnak? A tengerparti államnak, amely a szerencsétlen leányokat kiutasítja, avagy a szülőföldnek, amely a hosszú hajóutnak költségeit a legtöbb esetben nem tudja fedezni? Ebben a kérdésben mindeztideig nem sikerült megegyezést létrehozni. Ennek következtében hazaszállítások már évek óta nincsenek.

A leánykereskedelem elleni küzdelem legfontosabb eszköze még mindig a felvilágosítás.

Ezzel kapcsolatban a népszövetségi bizottság még a borzalmas filmet is szívesen felhasználja, ha a veszedelmeket, amelyek a tapasztalatlan leányokra leselekednek, értelmesen vetíti. Ennek az előadásnak természetesen nem szabad elfajzania. Ellenkezően, a római kongresszus követelni fogja — és ebben a tekintetben segítségére lesz minden józanul gondolkodó ember —, hogy nemzetközi együttműködésben hatásosabban küzdjenek az országok a szenny és ponyva ellen. Éppen így fontos, ámbár sokkal nehezebb, egyes esetekben a felvilágosítás

munkája. A mostani nyomasztó munkanélküliség igen jó alkalmat szerez annak a foglalkozásnak, amely „állásokat közvetít külföldre”, vagy előnyös „szerződéseket szerez tengerentúlra”. Egyenesen hihetetlen azonban a Népszövetség bizottságának és a kongresszus tagjainak megállapítása szerint, hogy némely szülők mily gondtalanul és könnyedén engedik leányaikat ki az otthonról anélkül, hogy megvizsgálják, mi vár gyermekeikre a világban. Az elővigyázat nem szűgyen. Az anyákat fogja a kongresszus fokozott éberségre felhívni.

Párisi levél:

A filmriporter leleplezi önmagát és őszinte véleményét mond a filmriportázsról

Nem tudom, hogy az első hangosfilm mindenkire oly lenyűgözően és megrázóan hatott, mint reám. Valami indiai vallási ünnepséget mutatott be a film. Tisztán hallottam a pagoda előtt gyülekező ajátos hinduk lármáját, a papucsaik csoszogását a forró homokon, a lassan beálló csendet a pap megjelenésekor, azután a föld felé hajló hívők morajló mozgását, a pap ismeretlen nyelvű imádságát. Hallottam a sok ezer kilométernyi távolságban lefolyó ünnepséget. Akkor az volt az érzésem, hogy e találmány révén az ember urrá lett téren és időn.

Azóta Párisnak majdnem minden ucca-sarkán meg lehet nézni a legkülönbözőbb beszélőfilmeket. Akkori felkesedésem már elpárolgott. Inkább az az érzésem, hogy alaposan csalódtam.

A film-riportázs nem hozta meg a beigért nagy perspektivákat.

Hogy miért, erre nem tudnék számot adni. De megfelel rá a kiváló szakember, Bonardi Pierre, a filmrendezés mestere.

— Hogy mennyire fáradságos a film-riportázs, azt alig lehet elképzelni — kezdi fevilágosításait Bonardi. — A laikus például nem is gondol arra, hogy az operatőrnek a világoztatást is el kell vinnie magával. Nemesak a magnéziumot és az érzékeny filmtekerceket, de az elektrogenetikus készülékkel felszerelt autót, a fáklyákat és hatalmas reflektorokat is magával kell vinnie. Amikor Doumergue Gaszton akkori köztársasági elnök megnyitotta a nagy gyarmati kiállítást, kijártam magamnak az engedélyt, hogy a vincennes-i nagy kiállítási csarnokban elmondott beszédét úgy képre, mint hangra felvegyem. A film nagyon gyengén sikerült:

a képek homályosak voltak, a nagyszerű beszéd értelmetlen.

Az elnököt a reflektorok metszően éles világoztatása és a gépek zakatolása annyira bántotta, hogy lázt kapott és másnap ágyba kellett fekdünie. És emellett még jól is ment a dolog, mert a felvevő-készülékeket előre be lehetett állítani. Más alkalommal azonban, mint például a spanyol királynak a Gare d'Orsayra való megérkezésekor az egész drága filmet a szemétdombra dobhattam. A fáklyák nagyon is világoztattak az éjszakában, a képek csupán koromfekete árnyakat tüntettek föl ragyogóan fehér foltokkal és a hangok értelmetlen zürzavarrá olvadtak össze.

— Ami engem illet, sokkal többre becsülöm a tudományos felvételeket, például felvételt a Niagara-ról, vagy egy filmet a mezei nyulak életéből. Az ilyen esetekben az operatőr éppen úgy dolgozik, mint az arcképfestő. A modell lehet hálátlan, nehezen elérhető, kényelmetlen, talán rosszul is ül, de mindenesetre ül. Nincs szebb, mint egy katedrális felvétele. Ha ma a torony diszítéseit eltakarja a köd, holnap talán mégis kiderül az idő. Ha nem megy a felvétel a reggeli ájtatosság idején, majd megy vecsernyekor, vagy a vasárnapi isentisztelet alatt. De ha Mussolini hajóra száll, nem állhatok eléje és nem kiálthatok rá: „Az a mód, ahogyan a Lidora megy, nem felel meg az ön diktatóri presztizsének. Kérem, kezdjük újból!” És ha autóversenyen elfuseráltam a katasztrófáról való felvételt, nem kérhetem meg az autóvezetőt, hogy az én kedvemért ismétlje meg a halálosvégű zuhanást.

— Meguich Félix, aki uttörő volt ezen a pályán, a filmriportereket igen találóan képvadászoknak nevezte. A szegény képvadásznak azonban nem segít a hajtó, vadászkutya nem állítja meg a vadat és fegyvere nem is ér sokat. Az újságrporternek megvan az öt érzéke, töltőtolla, vagy ceruzája és feljegyzési blokkja. De a felvevő-készüléknek, ennek a láncbavert, néma ciklopnak csak egy szeme van és ez is — objektív. Nem tudom, megérti-e, milyen átok rejlik ebben a szóban „objektív”? Az objektivitás átka ez, érzés nélkül, megértés nélkül, értelem nélkül, kizárólag csak a tárgyat látni önmagában. Ha az újságríporter megrázó tüzesetnél van, leírhatja, hogy a ruháját a rázuhanó pernye bekormozta, szemöldökei leperzselődtek, toroka kiszáradt és hogy a saját ruhájából árad feléje perzselő emberi testek undorítóan émelyítő szaga. Mit mondhat a felvevő-készülék? Semmit. Csupán érzéketlen képeket ad. Összevagyasztja meg kell állapítanom, hogy

a film, bár realis világot ad vissza, de tökéletlen módon teszi ezt.

Ez a megállapítás szép volt mindaddig, amíg fel nem találták a mikrofont. Ekkor kiderült, hogy az új film tökéletesebb módon adja vissza a világot, de ez a világ már irreális.

— Monsieur Nathan, a híres Pathé főnöke, a Marignane-terem megnyitásakor hatalmas zenekart helyezett el a színpad előtt. Amikor a film peregni kezdett, a zene játszott. És ekkor olyan valamit éltünk át, ami Haydn „Bucuszimfonia”-jának tökéletesítése lehetett volna. A zenészek sorban egymásután letették hangszereiket, végül csak a karmester verte az üres zenekar előtt a taktust — de a zene tovább zengett. És amikor ez az elsötétített teremben megisméltődött senki sem állapíthatta volna meg, hogy mikor múlt el az igazi zene és mikor kezdődött a film. Ezzel a Pathé megcáfolhatatlanul bebizonyította, hogy

a film abszolút tökéletességgel adja vissza a hangokat. De amit visszaad, az mégis az irreális hangok világa.

Csevegve járunk a nagyváros uccái lármájában. Autók túlkölnek, kocsik gördülnek nyikorogva, a rendőr sípol, a tömeg lármázik. Mi mégis tisztán halljuk egymás szavát. A fül kikeresi magának a sok hang körül a lényegeset. Ha azonban mikrofonba veszik fel beszélgetésün-

ket, a levetítésnél egyetlen szót sem értenék: a hangunk egészen elmerül az ucca lármájában. Ezt a tapasztalatot drágán kellett megfizetnem első beszélőfilmem kiszítésekor. Felette óvatosan dolgoztam. A felvételek befejezés előtt állottak. Milliók usztak el. Ugy látszott, hogy minden a legnagyobb rendben van. Végül bemutatásra került a drága film. És ekkor kiderült, hogy a mikrofon abszolút objektivitással adta vissza a műterem fölött keringő repülőgép motorjának kattogását. Egyetlen szót sem lehetett megérteni a jelenetből.

— Ezzel szemben tény, hogy az emberi fül bizonyos intenzitást túlhaladó hangoknál nem tud különbséget megállapítani. A tömegek lármája mindig egyforma és a költők igen helyesen állapították meg, hogy tökéletesen olyan, mint az elemek tombolása. Ha a mikrofonnak vihart vagy a tenger zugását kell felvennie, helyette egész nyugodtan felvehet egy futball-meccset: senki sem veszi észre a különbséget. A mikrofonnal dolgozó riporternek tehát, ha vissza akarja adni a való életet, ollóval kell dolgoznia, retusálnia, elhagynia, hozzátoldania kell. Röviden: hazudnia kell. Egy példa: felvétel bretan halászok kihajózásáról. A parton izgó-mozgó tömeg. Minden hang egybeolvad. Egyetlen szót sem lehet érteni. Tulharsogja a vastagtalpu cipők állandó csoszogása. Megérkezik a püspök és megáldja a bárkát. Minden szava tisztán és természetesen hangzik. Ez tehát megmaradhat. De a többit mind kiméltlenül ki kell vágni a felvételtől. Más kép: Regatta a partról nézve. Mint hatalmas sirályok suhannak a vitorlások a hullámzó víz felszínén, de a parton levő közönség zajong, cseveg és nevetgél, a szél belescap a kifeszített napernyőkbe, a kikötőhid recseg, a strand bömböl és mindez együttesen belevész a tenger örökös énekébe. Az egész inkább úgy hangzik mint egy lóverseny lármája és nem úgy, mint a víz csobogása. Mit csinál tehát a filmriporter? Vissza hozat egész közel a mikrofonhoz helyezi és gondosan megmossa a kezeit. Ezzel megkapjuk a víz csobogó énekét, a hullámok csapkodását, a mélység zugását. A közönség szinte érezni véli a víz felől áramló friss, nedves levegőt és a strand lármája is egészen természetes. Így kell hazudnia a filmriporternek.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos
nyugta ellenében; — csak fényképes igazol-
vánnyal rendelkező kiadóhivatali megbizot-
taink vannak feljogosítva.

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Tavaszi öltönyök és kabátok.**
Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény.
Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel, Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET“-ben

Reklám...

Ma már kevés azoknak az embereknek a száma, akik e szót, e fogalmat ne ismernék. Ellenben bizonyára sokkal kevesebb azoknak a száma, akik tisztában vannak

a reklámnak ma már felmérhetetlenül nagy értékével, melyet mint gazdasági tényező életükre bir.

Tulajdonképen mi is ez a reklám, miért is lett oly elválaszthatatlan főkelléke gazdasági evolúciónknak?

A reklám tulajdonképen nem más, mint azon eszközök összessége, amelyekkel valamilyen árucikk, intézmény stb. létezését a köztudatba beviszik, vagy azt abban megfosztják.

Nevét Philipp Reclam könyvkiadóról nyerte, aki közismert kis pirosas füzetecskéivel elsősorban mutatott mintegy száz éve példát arra, hogyan kell valamit (az ő esetében könyvet) népszerűsíteni.

Napjainkban már gazdasági életünk minden megnyilatkozásában találkozunk ezzel a Philipp Reclam által elsősorban kifejlesztett tevékenységgel.

A legapróbb szegectől kezdve a legmegdöbbentőbben hatalmas turbinókig, elektromotorokig, mind reklámirozza magát és mint látjuk, nem hasztalanul.

Most már minden nagyobb vállalkozásnak megvan a reklámozástálya, melyre hatalmas összegeket költ.

Vegyük csak példának a Schmöll cipőpusztát, ahol a transzparenszen, plakátokon, játékszerajándékain kívül, autók, autókaminok és — mi több — repülőgépek és léghajók állanak a reklám szolgálatában.

Az ember — a laikus — hirtelen elgondolkozik és szinte nem tudja felfogni, hogy hogyan képesek csak reklámra ennyit áldozni? Ez azért van, mert nem tudjuk azt, hogy

a reklám befektetés mindig arányban van a várható jövedelemmel.

A reklám az, ahol az emberi ötletességnek a legtágabb tere van, hogy ezt valamennyire értékelni lehessen, nagyszerű példát nyújt erre Williamson amerikai reklámkirály egyik reklámötlete, mellyel a ma már közismert Edgar Wallace regényeket az egész világon oly népszerűvé tette.

Wallace amikor még senki sem ismerte, összeköttetésbe került ezzel a Williamsonnal, aki regényeinek reklámozását elvállalta.

New-Yorkban egyik napról a másikra szokatlanul megnövekedett a gázolások száma, egyre-másra vitték be a rendőrségre azokat az

Fodorné és Weinfeldné
speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

!! **Összes szépséghibák szakszerű ki-** !!
kezelése. - Tanítvónok kiképzése.

embereket, akiket autó vagy villamos elgázolt, természetesen kisebb sérülésekkel.

Majd minden ilyen gázolás hasonló körülmények között játszódott le; egy-egy járókelő könyvolvasásba merülve, a közlekedési rendőr irányjelzéseit figyelmen kívül hagyva akart áthaladni az utkereszteződéseken.

Természetesen az oly óriási forgalomban egy-egy ilyen „elmélyülés” majd minden esetben gázolással járt.

A rendőrségen ezek az elgázoltak egyöntetűen azt vallották, hogy egy Edgar Wallace regény olvasásába voltak elmerülve olyannyira, hogy nem vették észre a közlekedő járművet. A nagy amerikai lapok riporterei pedig — természetesen — lapjaikban hozták a gázolásokat és annak körülményeit.

A nagyközönség pedig mindjárt felfigyelt, milyen is lehet az a könyv, amelynek elolvasásába uccán annyira el lehet merülni, hogy az embernek még a saját életére sem jut eszébe vigyázni.

Ennek következménye az lett, hogy a Wallace regények óriási példányszámban fogyni kezdtek és az egész világon ismerni kezdték Edgar Wallace regényeit.

Mint később kitudt, ezek a gázolási esetek Willimsonnak volt egyik reklámötlete, természetesen az ő fizetett emberei voltak.

E példából is láthatjuk, hogy a reklámmal mit lehet elérni, ha az ötletes és megfelel a közönség izlésének, mert erre is nagy gondot kell fordítani a reklamírozónak.

r—

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ellensége

magának

ha nem tart otthon

DIANA sóboroszt

Nők a vádlottak padján

(Timișoara.) Igen fontos egy pör kimenetelére, ha történetesen nő ül a vádlottak padján, hogy a vádlott minként viselkedik a bíróság előtt. A tapasztalat azt mutatja, hogy

a legtöbb nő, aki az életben alaposan megállja a helyét, a bíróság előtt elveszti biztonságérzetét.

Erről az érdekes problémáról beszéltünk egy neves kriminalistával, aki évtizedes praxsisa alatt szerzett tapasztalatairól a következő érdekes dolgokat mondotta el:

— A női vádlottnak legelső kötelessége, hogy

ne hallgasson konokul a bíróság előtt, de ne is árássza el szóradattal a bírakat.

— A tapasztalt kriminalista látszólag rejtélyes esetben azt kutatja a nőben, amit gondosan rejteget a lelke mélyén. Valami bűncselekmény történt. A kiindulási pont tisztázatlan. A női tettet ismerjük és mégis tanácstalanul állunk a bünténnyel szemben, mert a bűncselekmény indító okát nem sikerült megállapítani. Speciális esetre gondolok. Gyilkos merénylet történt a barátónő férje ellen. A női tettes adott ugyan felvilágosítást és magyarázatot, de ezek lélektanilag elfogadhatatlanok voltak. Ez még akkor történt, amikor nálunk esküdttörvényszékek működtek. A vádlott minden szépítgetés nélkül elmondta az eset lefolyását és annyira nem igyekezett szépítgetni tetteinek indokait és célját, hogy az esküdtekre mélyeséges hatást gyakorolt. Az esküdtek felmentették egy a gyilkossági kísérlet alól, mint a tiltott fegyverhasználat alól is. Az igazság, a töredelmes vallomás és a természetesség mindig eléri célját az esküdteknél. De nem a büntetőbíróságnál, ahol

a büntetőtörvénykönyv paragrafusai és a bizonyítékok a mérvadók.

— Hosszu pályámon egyetlenegy esetben történt, hogy a női vádlott külső megjelenésére építettem fel a védelmet. Sok-sok évvel ezelőtt történt. Talán nem is emlékeznék rá. Neveket nem említek. Egy öregedő, kissé pupos, csunya vidéki postamester nő fejét elcsavarta egy jóképű fiú. A szegény teremtés, akire rutsága miatt férfi rá nem nézett, tekintélyes összegű állami pénzt sikkasztott, hogy megvásárolja a fiú kegyeit. A leány a rabkórházból került a bíróság elé. A főtárgyalás előtt azt ajánlottam neki, hogy a leghosszabb kórházi köpenyt kérje kölcsön és abban álljon a bíróság elé. Amikor a kistermetű leány a hosszú köpenyt maga után huzva két megtermett börtönőr kíséretében belépett a tárgyalási terembe, ez oly groteszkül hatott, hogy a hallgatóság mozgolódni kezdett. Ezzel az ellentéttel akartam plauzibilissé tenni a szerencsétlen teremtés botlását. Nyhe büntetést kapott.

— Ez is évekkel ezelőtt történt egy esküdtszéki tárgyaláson. A teremszolga a következő tartalmu cédulát adta át nekem: „Igen tisztelt Doktor Ur! Védencnője flörtöl a jegyzővel, az ügyéssel és az esküdtszékekkel. Ez rossz benyomást kelt. Figyelmeztessé. Egv jóakárója”. A vádlottnő mélyen alattam ült a vádlottak padján. Én fenn

ültem a védői emelvényen és így nem láthattam azt, amit a hallgatóság között ülő jóakaróm látott és helytelenített. Gyönyörű fiatal leányt védtem, akit halálosvégi mérgezésben való bűnrészességgel vádoltak. Egy öregedő ember szerelmes volt a lányba. Hogy elvehesse, *arzént tett a felesege levesébe.*

Az ügyész azzal vádolta a leányt, hogy ő biztatta fel a férjet. A leányt az esküdtek felmentették. Igazán nem tudom, hogy a felmentő verdikt meghozatalában igazán döntő szerepet játszott-e a fiórt, amit jóakaróm a hallgatóság padjában helytelenített. Inkább valószínűbb az, hogy a veszedelmes helyzetben tanusított természetessége és elfogultatlansága keltették az ártatlanság benyomását és ezért történt a felmentés. Ebből az esetből azt a tanulságot vontam le, hogy a nő vádlott jól teszi, ha a bíróság előtt nemcsak mint vádlott lép fel, hanem min! nő is. Vagyis felhasználja természetadta fegyvereit: szem lesütést, hájos pillantást, könnyeket és mosolyt. Feltéve, ha a vádlott-nő szép. Ezek a fegyverek a laikus esküdteket a legtöbb esetben le is győzik. De csak az esküdteket és nem a bírakat. Ezt újból kihangsúlyozom.

— Sok érdekes esetet tudnék még elmondani, amivel megtölthetné az Erdélyi életem. Ez azonban nem célom és nem lehet az önök célja sem. Talán majd más alkalommal újra belenyulok emlékeimbe és felszínre hozok néhány jellemző esetet.

Tanulságos történet a középkorból

(Arad.) *Hol volt, hol nem volt, valamikor a XVI. században egy kis német fejedelemség. A böles uralkodó őseihez tért és új fejedelem foglalta el a trónt. Az új fejedelem, amíg csak egyszerű herceg volt, nagy népszerűségnek örvendett az országban. Szerették, mert úgy tudták, hogy igazságos, védelmezője a jognak, törvényeknek és szabadságnak. Amikor bátyja, a trónörökös ieköszönt rangjáról és egy táncosnővel megszökött, a népszerű herceg lett a trón várományosa. De már akkor nem övezte népszerűség. Nem pedig azért, mert elfelejtette egyszerű hercegkorában fennen hangoztatott ígéreteit. Joggla féltek tehát attól, hogy mi minden fog történni, ha a trónörökös kerül az ország élére.*

Ez aztán be is következett. A koronázás ceremóniája után eléje járultak az ország minden részéből küldötttségek. Hozták az egyes vidékek hódolatát és ajándékait, amiket az új uralkodó büszke leereszkedéssel fogadott. A küldötttségek hosszú sorának legvégén szerényen huzódott meg a már akkor is sokat üldözött zsidóság deputációja, amely szalmából font letakart kosarat hozott magával. A többi deputáció tagjai megütközve nézték a zsidókat és nem tudták elképzelni, milyen ajándékkal akarják megnyerni a fejedelem jóindulatát.

Végre a zsidóküldötttség került az uralkodó elé, akit a tekintélyes megjelenésű vezető ékes szavakkal köszöntötte. Az üdvözlő beszéd után a kosarat a fejedelem lábai elé helyezték és levették róla a

takarót. Mi volt a kosárban? Tojás. Színültig telve volt tojással. De nem án közönséges tojással, hanem szinarany-tojással. Egyik ámulatból a másikba estek az udvaroncok és egyéb rangos emberek, de még fokozódott megrökönyödésük, amikor a fejedelem harsány hangon kiadta a parancsot:

— Azonnal csukjátok le a zsidókat!

— Felséges Uram, miért teszed ezt? — kérdezte a főminiszter. A fejedelem mosolygott és ezt felelte:

— Csak nem vagyok bolond szabadjárú engedni azokat a tyukokat, amelyek arany-tojást tojnak...

Ez az anekdóta jutott eszünkbe Vaida-Voevod Sándor, volt miniszterelnökkel kapcsolatban. Amíg a nemzeti-parasztpárt harcos alvezére volt, vagyis amíg az ellenzéki kedés úgynevezett keserű kenyérét ette és a népszerűség mámorító borát hörpintgette, mindent ígért: békét, megértést, szeretetet mindenkivel, tehát a kisebbségekkel szemben is. Amikor miniszterelnök lett, megfélemlkezett ígéreteiről, frontot változtatott és a vasgárdistákat támogatta. Most megint vissza szeretné szerezni hajdani nimbuszát. Pártot alakít tehát és szent háborút hirdet a kisebbségek ellen, amelyek pedig igazgatósági tagságokkal, vállalati elnöki állásokkal halmozták el. Hogy az anekdóta stílusában maradjunk: arany-tojásokat tojtak neki. Talán a kis ország fejedelemének politikáját akarja követni azzal, hogy magához öleli a kisebbségeket és ezzel azt akarja elérni, hogy csakis neki tojjanak. Féltős azonban, hogy ez az ölelés halálsvégű lehet és akkor baj lesz ám. Mert nem képzelhető el, hogy dögölt, halálraölelt tyuk bármilyen tojást is tojjon Vaida-Voevodnak és hűséges vezérkarának. Mert az egész pakli arra megy ki, hogy a kisebbségi tyukok csak nekik tojjanak aranytojásokat...

Maróth Annie Aradra jön és bemutatja budapesti műsorát

Még frissen és elevenen él annak a hatalmas sikernek melege, amit Maróth Annie az immár határokon túl is elismert zongora- és előadóművész nő aratott Budapesten a saját maga által kreditt művészi teljesítményével. Nemcsak a magyar főváros előkelő művészeti köreiből, de Párisban, ahová többek között őszi szerződése köti — felfigyelnek ennek a fiatal aradi származású leánynak különleges művészetére, mely, mint egyik budapesti kritikus írta róla:

„Ritka, érzékenyen finom és különös illatu virág: mert ihlett nemes lélek, aki átnyújtja, aki ragyogó tehetségéből azt kitermeli, de bizonyos mértékben perszipiáló léleknek kell lennie annak, aki művészetét átérzi.”

A budapesti sajtó az elmúlt hetekben és a Belvárosi Színházban aratott nagy sikere alkalmával — kivétel nélkül arra a döntő megállapításra jutott, hogy Maróth Annie ezzel az univerzális művészetével, mely a zenét és a költészetet ilyen stílussal egybekapcsolja — teljesen egyedül áll. De szinte eldöntetlen maradt, hogy miben tökéletesebb és

nagyszerűbb: zongorázásban, egészen ritka előadásában, vagy általános kulturájában?

A

Kárpáthy Aurél, a legmértékadóbb magyar esztétikus, azt írja róla többek között a „Pesti Naplóban”, hogy

Maróth Annie gazdag művészete olyan széles skálájú, hogy elragadó és meggyőző bizonyosságot tett a székely népi beszéd izességétől a francia szövegmondás legfinomabb árnyalásáig.

Kőbor Tamás, a kiváló író hosszan és dicsérőn méltató kritikájában, az „Ujságban” végül is arra a konkluziójára jut, hogy

Maróth Annie újból nagy sikerrel bizonyította be, hogy előadóművésznőnek épp olyan kiváló, mint pianistának.

Péterfi Tamás dr., a „Magyar Hírlap” nagyhirű zenekritikusa elragadtatót hangu beszámolóját úgy fejezi be,

hogy a rendkívül tehetséges fiatal művésznő, aki a múlt évi bemutatkozása alkalmával is feltűnt úgy előadói, mint zenei talentumával, sugárzó intelligenciája mellett, nagy sikerrel bizonyította be, hogy előadóművésznőnek épp oly kitűnő, mint pianistának.

De szinte felesleges is Aradon Maróth Annieről írott legutóbbi budapesti kritikáknak ismertetése. Az elmúlt év őszén, amikor Aradon, a szülővárosában egyetlen estén fellépett, mindennél érettebben beszélt ő maga.

Maróth Annie budapesti sikere után most fejezi be csehszlovákiai turnéját és a magyar vidéki városokban való szereplését. Néhány hét múlva különböző meghívásokra Erdélybe jön és elsőnek Aradon lép fel, ugyancsak a Minoriták Kulturházában, teljes budapesti műsorával. Jegyelőjegyzés Sándor Ferenc úti utcában.

VILÁGIRODALOM

Szafir Kitty és Társa

A Rapid express egyik elsőosztályú fülkéjében három utas ült: Az ablak mellett egy vasaltnadrágos, borotváltképű idősebb ur, kutató, fűrge szemekkel villogó szemüvege mögött, mellette egy csinos platinaszőkehajú, fiatal hölgy, kettőjükkel szemben pedig egy lompos, elhanyagoltbajuszu, kopasz íerfi olyan jellegzetes kiskereskedő külsővel, hogy az embernek szinte bizsergett a kedve az elkeseredett alkudozásra, valami képzeletbeli konfekcióáru vételára felett... Ez az utóbbi utas csak néhány perccel előbb szállt be a vonatba.

Egyhangu, kopár hegyvidéken robogott a vonat, a kerekék ütemes kattogása szinte elviselhetetlen volt, a fülkében terpeszkedő kényelmetlen némaság közepette, — a szemüveges gavallér tehát sietve elővette a cigarettatárcáját és kifogástalan udvariassággal meghajolt a szőke hölgy felé:

— Megengedi, hogy rágyujtsak?

— Tessék, — hangzott a rövid felelet, — Magam is dohányos vagyok.

Az elegáns ur most az ujonnan érkezett utashoz fordult kérdő tekintettel, vajjon nincs-e kifogása a dahányzás ellen. A kereskedő-formájú utitárs ekkor egy fekete, furecsaformájú hallócsövet huzott elő a zsebéből, a jobbfüléhez illesztette és sűrű pislogással, a nagyot-hallók furecsa és idétlen hangján megszólalt:

— Tessék? Mi az?... Kissé hangosabban, kérem, mert rossz a hallásom.

— Szabad cigarettára gyujtanom? — ismételte emelt hangon a jól öltözött utas.

— Mi?... Mit nyujt? — hangzott az esetlen érdeklődés, ugyhogy a fiatal nő elnevette magát.

— Szabad nekem cigarettzni? — bömbölte a szemüveges.

— Azt kérdezze meg a doktorától! — felelte kuncogva a kiskereskedő. — Nekem például nem szabad...

A vasaltnadrágos világfi és a szép hölgy összemosolyogtak. A mulatságos utitárs valami vidám szövetséget teremtett közöttük, mert a férfi most már egyenesen odakinálta a cigarettatárcát:

— Parancsoljon nagyságos asszonyom. — Az imént azt mondta, hogy dohányzik.

A hang kissé éles és visszautasító volt. Az elegáns ur nyomban el is hallgatott. Jól később szólalt meg ismét, mosolygósan bűnbánó hangon.

— Igérem, most már jó leszek!...

A szóke hölgy felnézett:

— Nézze, ~~bráti, Gúnymondottal és akaratlanul is a hátra~~ fogta a hangját, — ön nem jobb és nem rosszabb, mint akrámelyik más férfitutitárs. Talán azt tévesztette meg az első pillanatban, hogy kissé jobban megnéztem, mint ahogyan egy jólnevelt nőhöz illik. Ennek azonban különleges oka volt éspedig az, hogy ön meglepően hasonlít az én szegény, szerencsétlen uramhoz, aki miatt most keresztül-kasul csavargom a világot.

— Nagyságos asszonyom a férjét keresi?

— Igen, — bölintott a szóke nő és a két szeme egyszerre megtelt könnyel. — Az én férjem a legelragadóbb, legnagyobb ember volt a földön. Nem volt más célja életének, mint hogy engem boldognak és elégedettnek lásson és minél több örömet szerezzen nekem. A világháboruban, a harctéren elesett.. vagyis inkább eltűnt, szegény. Orosz földön állt akkor a harc, több kiténtetése volt már, amikor az első értesítést megkaptam a tábori lapon arról, hogy hősi halált halt. Én is meg akartam halni akkor, úgy csavarták ki a fegyvert a kezemből. — A fiatal asszony hangja remegett az izgalomtól. — S most képzelje el: a gyászos hír után négy hónapon át, bizonyos időközökben, rendszeresen kaptam rózsaszín tábori levelezőlapot a férjemtől. A harctéri helyzetéről irt és forrón csókolt, mindegyiken. Hogy honnan jöttek a lapok, azt persze megállapítani nem lehetett... Elgondolhatja a lelkiállapotomat. Néha szinte megőrültem az örömtől, hogy mégsem igaz a gyászhir... máskor meg őrjögtem a kétségbeeséstől, hogy hátha tévedés az egész és a tábori lapok egyszerűen késtek.

A lomposbajszu, siket utas, aki eleinte érdeklődve nézegette a beszélgetőket, most letette a hallgatósövet és egy orosznyelvű lepedő-ujtságot huzott elő zsebéből.

— S azóta így vagyok, — folytatta panaszos hangon a szóke hölgy. — Megkaptam szegény férjem harctéri holmiját, hátizsákja egész tartalmát, bizonyítékául annak, hogy Gusztáv hősi halált halt. És én mégsem tudom hinni ezt... Annyi mindenféle fantasztikus esetet hall az ember hősi halottakról, akik élnek Oroszországban... Most bejárom mindazokat a helyeket, ahol szegény Gusztáv üzleti körútján még civiléletében megfordult... az az érzésem, hogy ezen az uton a nyomára jutok! Ezért vagyok itt most! Ért már engem tisztelt uram?

A világi hólintott. Ugyanekkor azonban gunyos mosoly suhant át gondosan beretvált arcán.

— Mi az? — kapta fel ingerülten fejét a szóke nő. — Honnan veszi a bátorságot, hogy nevetgéljen egy szerencsétlen, tisztességes asszony fájdalmán?

— Csendesebben, — suttogta éles pillantással az ablak mellett ülő férfi. — Csak nem gondolt egy másodpercig arra, hogy elhittem azt az érzelmes dajkamesét?

A fiatal nő arca egy árnyalattal elsötétült.

— Hát minek néz engem?

— Ezt hagyjuk, asszonyom! — mormogta csendesen és fenyegetően a férfi. — Én detektív vagyok!

A szóke hölgy egy pillanatig elfojtott dühvel és haragos tekintettel meredt rá. A következő percben azonban felnevetett.

— Mit mulat?

— No hallja? Hát nem mulatságos ez a helyzet?

— Mulatságos? Miért?

— ~~Én én az első perctől kezdve tudtam~~ ~~Clérjem~~ ugyanis hónapok óta figyeltet mindenféle magán-detektívekkel...

— Elég, — mondotta csendes, de határozott hangon. — Mindjárt állomáshoz érünk, Szafir Kitty és leszállsz velem. Készítsd elő a podgyászt... Én nem aféle magánkutató vagyok, hanem rendőrtisztviselő. Hohó, azt a kis táskát majd én viszem. Abban vannak a lopott ékszerek. Láttam.

A vonat lassított és a fiatal szóke nő sápadt arccal, dacosan összezárt ajakkal, a szemüveges, elegáns férfi pedig diadalmas mosollyal készülődött a leszállásra. Ebben a pillanatban erélyes, — egy cseppet sem dadogó és cseppet sem idétlen — hangon megszólalt a lomposbajszu, elhanyagolt külsejű harmadik utas:

— Megálljatok!

Az elegáns világi és a szóke nő villámgyorsan megfordult. Rájukmeredő, fénylő revolvercsővel találták szembe magukat.

— A detektív én vagyok! Szafir Kittyt figyeltem, de a véletlen egy másik veszedelmes nemzetközi szélhámost is a kezemre játszott. Gyémánt Ferkó, ha nem tévedek... Add csak ide azt a táskát!

Két pár ezüstszin acélbilincs csörrent meg diszkréten. A vonat lassított és megállt egy apró órházikónál. A három utas leszállt a vak-sötétben és megindult a kivilágított ablak felé. Mire azonban odaértek a fénylő kockához, már — csak ketten voltak. Egymáshoz bilincselt kézzel.

A harmadik, az ékszer-táskával kezében gunyos nevetéssel éppen akkor ugrott fel a nekiiramodó vonat utolsó kocsijára.

Az egyesült mozik

az Erdélyi Élet görbefeükrében

— **Stillhallte a mozikartell fronton, avagy: hogyan kell elbánni a makacs hitelezőkkel?**

Kohn rengeteggel tartozott már a szabójának, aki élni nem hagyta és folyton a nyakán ült.

Kohn végre megunt a sok zaklatást és egyszer így szólt a szabóhoz:

— Nézze, barátom, ha maga engem folyton zaklat, sokkal rosszabb helyzetbe kerül, mint a többi hitelezőim.

— Hogy-hogy kérem?

— Ugy, kérem, hogy én az adósságaimat bizonyos rendszer szerint fizetem.

— És pedig?

— És pedig újévkor beteszem az összes hitelezők nevét egy kalapba és akit kihuzok, annak fizetek.

— Na és?

— Na és ha maga sokat okoskodik, magát kizárom a sorsolásból.

— **Van-e valamilyen praktikus eredménye az ugynevezett mozibizottság működésének?**

Egy napilap vidéki kiszgázdaelőfizetője levélben a következő kérdést intézi a lap „Szerkesztői üzenetek” rovatvezetőjéhez.

„Egy idő óta megfigyelem, hogy a baromfiketreben minden reggel 2–3 csirke a földön fekszik, testük hideg, merev és lábaik az ég felé vannak fordítva. Kérem velem közölni, hogy mi ennek az oka?”

Nemsokára megjön a válasz, mely így hangzik:

Kiszgáza előfizető: Az ön által leírt szimptomák oka minden valószínűség szerint az, hogy a csirkék megdöglöttek.

— **Mit szól a közönség a magánmozik nyári szünetéhez?**

Kohn és Grün találkoznak az uccán.

— Na, — kérdi Grün, — miért vagy olyan betropetzt?

— Képzeld, — sóhajtozik Kohn, — a feleségemet négy hónapi kurára vidékre küldte az orvos.

— No, azért ne busulj, majd letelik az a négy hónap.

— Hisz ép azért busulok.

— **Na és mi lesz akkor, ha a mozik egyesülése még sem bizonyul olyan jó üzletnek, mint amilyennek azt a torony alatt elképzelték?**

Kohn azt mondja Grünnek:

— Fogadjunk husz leibe, hogy én leöntlek egy vödör vízzel és mégse leszél vizes.

— Az ki van zárva, — feleli Grün, — fogadjunk.

Fogadnak, Kohn hoz egy vödör vizet, nyakonönti vele Grünt, aki nek a ruhája, cipője, kalapja csurom víz lesz.

— Na látod, — mondja diadalmasan Grün, — csurom viz lettem.
— Annyi baj legyen, — feleli Grün, — legfeljebb elvesztettem a fogadást.

— **Mi az igazi oka annak, hogy egyesültek a városi és magánmozik?**

A Főuton végigvonul egy tűzerosztag a gyakorlóterre. Két zsidó nézi a felvonulást és az egyik megkérdi:

— Te, nem tudod, hogy miért ül minden ágyun hátul két tűzer?

— Azért, — mondja a másik, — mert egy nem bírná ki a rázást.

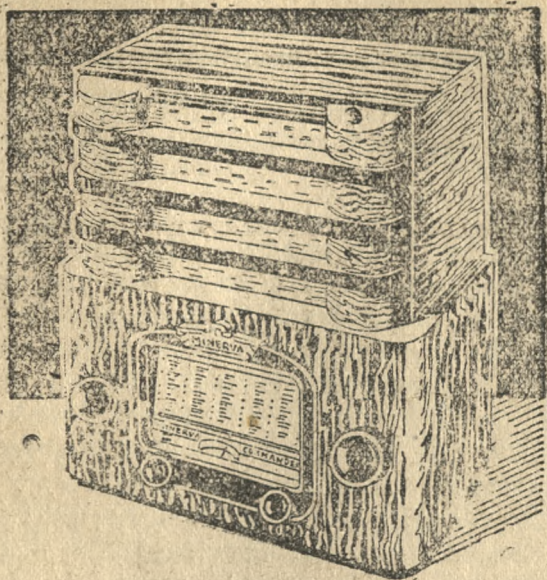
GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tekintse meg legmodernebb női- és férfiszövet kötött- és kötszövött ujdonságainkat. A legjobb minőségeket kapja a legolcsóbb áron. Az összes fiókjainkban és „SERILANA“ elárusítóhelyeken —

Timișoara: I. Bul. Reg. Ferdinand 9
II. Piața Badea Cârțan 2
IV. Bulev. Berthelot 19-a

Arad: Palatul Minorităților (SERILANA)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1935

1935

**Ne vásároljon más rádiót,
mert 6000 lejtől 20.000 lejig**

minden árkategóriában beszerezheti a jelenkor leg-
jobb márkáját. — Electrodinamikus hangszóró,
Trio Tron csövek, rövid-, közép-, hosszú hullámu
beosztás, kiváló hangszínezet garantálja a

MINERVA RÁDIÓ
utolérhetetlen teljesítményét.

**Beszerezhető minden jobb szaküzletben
Követelje ezen kiváló gyártmány bemutatását!**

Amikor a természet új életet kezd, Miért ne kezdene Ön is szerencsés életet?

Szegény vagy gazdag, ifju vagy öreg, mindenki megkezdheti az utat a szerencse felé, ha egy csöpp esze van. Április 15-én a Fundația Carol disztermében tartják meg az Állami Sorsjáték III osztályának a huzását. Ujra szétosztanak milliókat a játékosok között. Egy hónappal később újabb huzás, míg további két hónap múlva a nagy huzás 203,746 000 leivel. A milliók ezen láncolatában honnan tudhatja, hogy legalább egy nem jut Önnek is? Ne gondolkozzon, amikor olyan csekély összegről van szó, mint amennyibe egy sorsjegy kerül. Vásárolja meg azonnal a szerencse kulcsát, az Állami Sorsjáték sorsjegyét és a tavasz jöttével siessen Ön is a szerencse elébe. Gondoljon arra, hogy így tettek azok is, akik ma milliomosok.

Az Ön érdeke, hogy az

M Á J U S 1 5 - I K I

*huzásra idejében megvigye, vagy
megújítsa S O R S J E G Y É T!*

Állami Sorsjáték

Gépkatrész lerakal

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Hurángöntőde:

Hlönig Testvérek, str. Barițiu 12.

Jéggvárak és sörraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Metianu 15.

Kaptafagyár:

Szászny József és Fia rt., str. Dna
Balaşa 12i.

Kötélgvár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagyá-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneş Curcanul
Köő János, Bul. Reg. Ferdinand

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos. Piața Avram Iancu

Motor és vagongyár:

„Astra” vagon és mtorgyár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Lengyel S. et Co. rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigénipar:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és élesz-
tőgyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Şi-
rianu 15.

Vegyszeti gyár:

„Azuroi”, str. T. Ciointea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Bor- és szes- nagykereskedő:

Vámos Miklós, str. Gh. Popa

Déligyümölcs nagykereskedő:

Lönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedő:

Mardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloşca 4.

Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloşca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szőnyeg- és butorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szövet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Ilibert József, Bul. Reg. Maria

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Aradi Textilgyári lerakal (Eichner
Akos „uj Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakal:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán nagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Szinklázi versenybazár (Reich Jenő),
Piața Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

Szigeti O zkar, Str. Gen. Berthelot

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Vojtek és Weisz, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzfakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piața Arenci

Férfiruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatúru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintizer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatúru kereskedők:

Engel Gyula, str. Penes Curcanul 2.
Éles Lily, str. Bratianu
Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.
Hoffmann Ottó, Piața A. Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárukereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.
Rogyó Árpád, str. Eminescu 13.
Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.
Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 21.
Weisz és Benjámín, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.
Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.
Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.

Oláh Sándor és Társa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Moise Nicoara 3.
König és Lázár, str. Bucur 3.
Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu
Friedmann József, str. Iosif Vulcan 3.

Női kalapszalón:

Kramer Rózsi, str. Vasile Goldiș 1.

Órák és ékszerész:

Csáky János, Bul. Reg. Ferdinand
Hartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22
Kun József, Bul. Reg. Maria

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.
Vértés Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Sírkő faragó és kereskedő:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegyárúsítók:

Arádi Altalános Takarékpénztár
Aradmegyei Takarékpénztár
Goldschmidt Sándor bankház
Ilicescu-bank fiók str., Bratianu
Cultura könyvkereskedés, Fehér-
Kereszt épület.

Szállítók:

Éliás Lipót, str. Eminescu 6.
König és Lázár, str. Bucur 3—5.

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Mețianu
Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.
Klein Sándor, Bul. Reg. Maria
Renaissance, Bul. Reg. Maria
Serilana, Bul. Reg. Maria
Székely Mihály, str. Gen. Berthelot
Szénássy divatáruház, Bul. Reg. Fer-
dinand
Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria
2—4—6.
Textil-Central (Németh István), Bul.
Reg. Maria

Vaskereskedő:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand
23.

Hydrotechnikai felszerelési vállalat:
„Armatura” S. A., Piața Cetăției Vechi

Mész-raktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldiș
Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kélmefestő és vegytisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.
Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12

Étterem:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Lidó”, str. Eminescu
Fleiszig Alfréd, Bul. Reg. Ferdinand 48.

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.
„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Fehér Kereszt”, str. Eminescu

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară.

Mozik:

„Central”
„Corso”
„Select”
„Urania”